

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอุทยานธรณีโลกสตูล*

CREATIVE TOURISM DEVELOPMENT IN SATUN UNESCO GLOBAL GEOPARK

ยุวรี โชคสวนทรัพย์, ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี, สมเกียรติ สายธนู,
ปोंศักดิ์ ทองเนื้อแข็ง, ประมาณ เทพสงเคราะห์

Yuwaree Choksuanap, Thaweesak Putsukee, Somkiat Saithanoo,
Pongsak Thongnueakhaeng, Praman Tepsongkroh

มหาวิทยาลัยทักษิณ

Thaksin University

Corresponding Author E-mail: yuwaree.cho@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาส่งเสริมศักยภาพเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2. เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3. เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล ใช้การวิจัยแบบผสมผสานโดยการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และตรวจสอบผลด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ทรัพยากรที่ผ่านการประเมินและสามารถนำมาส่งเสริมศักยภาพเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอุทยานธรณีโลกสตูล แบ่งได้เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางธรณี และทรัพยากรทางวัฒนธรรม รวมทั้งสิ้น 32 แห่ง 2. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการนำทรัพยากรทางธรรมชาติ ทางธรณี วิถีชีวิต และภูมิปัญญา มาสร้างให้เกิดกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับความเป็นอุทยานธรณีโลกสตูล 3. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้เส้นทางสำเร็จรูปทั้งสิ้น 4 เส้นทาง ครอบคลุมทุกพื้นที่ของอุทยานธรณีโลกสตูล 4. การเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอุทยานธรณีโลกสตูล ควรมีการบูรณาการจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น เพื่อเป็นฐานในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนวิถีชีวิต วัฒนธรรม ให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; อุทยานธรณีโลกสตูล

* Received November 17, 2021; Revised December 21, 2021; Accepted December 22, 2021

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To investigate tourism resources that could be utilized for promoting potential to drive creative tourism activities, 2. To develop creative tourism activities, 3. To develop creative tourism routes, and 4. To propose guidelines for management of creative tourism in Satun UNESCO Global Geopark. This study used mixed methods research through qualitative and quantitative research for research result validity.

The major findings indicated that 1. Resources assessed and utilized for promoting potential to drive creative tourism activities in Satun UNESCO Global Geopark could be categorized into natural resources, namely, geological resources and cultural resources, totaling 32 places, 2. The development of creative tourism activities were characterized by the utilization of natural and geological resources, way of life, and local wisdom to create activities for tourists under the consistency with Satun UNESCO Global Geopark, 3. There were four major creative tourism routes that could be developed, covering all areas of Satun UNESCO Global Geopark, 4. The proposed guidelines for creative tourism management in Satun UNESCO Global Geopark included that all parties, both the public and private sectors involved. There should be integration of fundamental amenities and proper utilities should be provided by focusing on community-based participation of local people for preservation of natural resources as well as way of life and culture in a sustainable manner.

Keywords: Creative Tourism Development; Creative Tourism; Satun UNESCO Global Geopark

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative tourism) เป็นแนวคิดหนึ่งที่น่าให้เกิดการสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน ผ่านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นให้ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่มาสร้างสรรค์คุณค่าในรูปแบบกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และรายได้แก่คนในชุมชน เป็นการต่อยอดจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นอกเหนือจากการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน ยังมุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่น (Wurzbarger, 2010) ความโดดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการรักษาศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม จึงถูก

ระบุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ข้อ 4.3.1 เพื่อส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (เลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดหนึ่งทางตอนใต้ของประเทศไทย มีพื้นที่บางส่วนติดชายฝั่งทะเลอันดามันยาวประมาณ 144.80 กิโลเมตร และพื้นที่บางส่วนตลอดแนวชายแดนทางบกติดกับรัฐเปอร์ลิสและรัฐเกดะห์ ประเทศมาเลเซีย ยาวประมาณ 56 กิโลเมตร (สำนักงานจังหวัดสตูล, 2562) เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั้งทางทะเลและทางบก พื้นที่ทางธรณีวิทยาของจังหวัดสตูลยังมีความโดดเด่น อีกทั้งยังมีเรื่องราวที่เชื่อมโยงระหว่างมรดกทางธรณีให้เข้ากับวัฒนธรรมและวิถีชีวิต จนได้รับการรับรองจากองค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกกระดับขึ้นเป็นอุทยานธรณีโลกสตูล (Satun UNESCO Global Geopark) แห่งแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2561 ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า อำเภอมะนัง และอำเภอเมือง เฉพาะในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา (UNESCO, 2017) การดำรงสถานอุทยานธรณีโลก จำเป็นต้องรักษามาตรฐานตามหลัก 5 ประการ ของยูเนสโก ได้แก่ 1. ความโดดเด่นทางธรณีวิทยาและภูมิทัศน์ 2. โครงสร้างการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของชุมชน 3. การให้การศึกษาและข้อมูลข่าวสาร 4. การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา และ 5. เศรษฐกิจภูมิภาคที่ยั่งยืน จากที่กล่าวมานี้ หากนำแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา นอกจากจะสามารถรักษามาตรฐานตามหลักของยูเนสโกได้แล้ว ยังสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวและเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มักเป็นการนำเสนอแนวคิด ความหมาย สถานการณ์ กิจกรรม และทิศทางเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเน้นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละพื้นที่ และมีความสอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้ก็จะมีกิจกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์และคณะ, 2556) อธิบายว่า การท่องเที่ยวรูปแบบนี้เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเรื่องราวที่เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญา โดยปรับเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวแบบเดิมที่นักท่องเที่ยวเป็นเพียงผู้เข้าไปเยี่ยมชมแต่ไม่ส่วนร่วมกับผู้คนในท้องถิ่น เป็นการเน้นให้นักท่องเที่ยวสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมที่สร้างขึ้นจากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาร่วมกับคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับความผูกพันของนักท่องเที่ยวมาเยือนกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะรักษาความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ถูกนำมาใช้ในการ

พัฒนากิจกรรมด้านท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย (อภิศักดิ์ คู่กระสังข์, 2561) นำแนวคิดมาพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวจากวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยให้นักท่องเที่ยวแต่งกายแบบตัวละครใน วรรณกรรมหรือการสอนทำอาหารพื้นบ้านตามเนื้อเรื่องในวรรณกรรม ในขณะที่ (จุฑาธิปต์ จันทรเอยัด, 2561) ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงสเก็ท หรือการให้นักท่องเที่ยวสเก็ทภาพ จากเหตุการณ์ที่ได้พบเจอในแหล่งท่องเที่ยว โดยผ่านแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวผลิตผลงานศิลปะและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่ผ่านภาพวาด เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากร การท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีฐานราก แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาการ ท่องเที่ยว รวมถึง แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานธรณีโลกของยูเนสโก และนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่ เกี่ยวข้อง โดยศึกษาทรัพยากรในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูลที่สามารถนำมาส่งเสริมศักยภาพเพื่อ ขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลที่ได้จะนำสู่ การพัฒนาให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสร้างให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในพื้นที่ รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการ ท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูลที่สามารถนำมาส่งเสริม ศักยภาพเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล
3. เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล
4. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นหลัก และใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เพื่อตรวจสอบยืนยันและเพิ่มความลึกของข้อมูล โดยยึดหลักตาม แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสำรวจพื้นที่และประเมินศักยภาพของทรัพยากรการ ท่องเที่ยว ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว 2) กลุ่มสมาชิกภาคีด้านการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม และ 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ร่วมกับการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบ

ลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยอาศัยการแนะนำจากกลุ่มเจาะจงที่ให้การสัมภาษณ์ไปแล้ว ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม และปฏิบัติเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งได้คำตอบจากกลุ่มตัวอย่างครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์มีทั้งสิ้น 35 คน ทำการสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 2 ครั้ง และเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ร่วมประเมินผล โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive)

ด้านการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งสิ้น 73 คน เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม เส้นทางท่องเที่ยว และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอุทยานธรณีโลกสตูล เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ว่ามีความเหมาะสมก่อนนำไปใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือการแจกแจงความถี่ เป็นจำนวนร้อยละ ตลอดจนใช้ข้อมูลดังกล่าวในการตรวจสอบผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูลที่สามารถนำมาส่งเสริมศักยภาพเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวสำหรับส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอุทยานธรณีโลกสตูล แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ประเภททรัพยากรทางธรรมชาติ ประกอบไปด้วย สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่นและมีปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์สวยงาม หายาก สะท้อนให้เห็นพัฒนาการความหลากหลายทางธรรมชาติในพื้นที่ ลักษณะพื้นที่ของอุทยานธรณีโลกสตูลเป็นเทือกเขาหินปูน มีเกาะน้อยใหญ่ และชายหาดที่สวยงาม ทำให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวหลากหลาย เช่น ล่องแก่ง ดำน้ำ เทียวถ้ำ ตัวอย่างทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาทิ ชุมหินโค้งชายฝั่งเกาะไข่ หาดกรวดหินงาม เกาะตะรุเตา เกาะหลีเป๊ะ น้ำตกวังสายทอง ถ้ำภูผาเพชรถ้ำเลสโตโกตอน แหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศหอสีหลัง และอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ซึ่งมีเขตข้ามกาลเวลาเขาโต๊ะหยง และหาดหินหลากสี เป็นต้น

2) ประเภทมรดกทางธรณี (Geoheritage) เป็นพื้นที่ของวัตถุทางธรณีวิทยาหรือธรณีสัณฐานที่เป็นส่วนที่สำคัญและเกี่ยวกับประวัติการเกิดของโลก มีคุณค่าทางด้านวิชาการ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความสวยงาม หรือคุณค่าทางเศรษฐศาสตร์ ขึ้นอยู่กับสภาพการรับรู้และการใช้งานของมนุษย์ รวมถึงมีการพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์และการนำไปใช้ประโยชน์ (คณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาและจัดตั้งอุทยานธรณี, 2021) อุทยานธรณีสตูลประกอบไปด้วยหินตะกอนทะเลมหายุคพาลีโอโซอิก ได้แก่ หินปูน หินทราย หินโคลน หินทราย หินทรายแป้ง หินดินดาน และหิน นอกจากนี้ยังพบซากดึกดำบรรพ์จำนวนมากและ

หลากหลายที่สามารถระบุอายุของชิ้นหินได้อย่างต่อเนื่องจากยุคแคมเบรียน (อายุประมาณ 550 ล้านปี) ถึงยุคเพอร์เมียน (อายุประมาณ 450 ล้านปี) มรดกทางธรณีในอุทยานธรณีโลกสตูลมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 72 แห่ง ประกอบด้วย แหล่งธรณีวิทยา 63 แห่ง แหล่งนิเวศวิทยา 4 แห่ง แหล่งโบราณคดี 2 แห่ง และพิพิธภัณฑ์ 3 แห่ง (กรมทรัพยากรธรณี, 2558)

3) ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง สถานที่ที่มีความสำคัญด้านสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ของท้องถิ่น หรือสิ่งที่เป็นตัวแทนผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากปัญญาของของคนในท้องถิ่น มีอัตลักษณ์โดดเด่น ส่งผลให้เกิดการสืบทอดมายังคนรุ่นหลัง เช่น วัฒนธรรม ประเพณี อาหารพื้นถิ่น ที่มาจากการพัฒนาการในการตั้งถิ่นฐานหรือจากการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ อุทยานธรณีโลกสตูล พบความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ มีชนพื้นเมืองชาว “มานิ” หรือ เขมัม ชาวปาที่อยู่อาศัยในเขตป่าเทือกเขาของจังหวัดสตูล พบชนพื้นเมืองชาวน้ำ หรือชาวเล “อูรักลาไวกัย” ที่อาศัยอยู่บนเกาะหลีเป๊ะ พบชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณ อำเภอทุ่งหว้า และมีการสืบทอดประเพณีไหว้ผีโป (ผีหมู) สะท้อนวัฒนธรรมของชาวจีนในการแสดงความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ และพบประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งสืบเชื้อสายมาจากชาวมลายูในรัฐเกดะห์ (ไทรบุรี) และยังคงสืบทอดวัฒนธรรมแบบอิสลามมาจนปัจจุบัน เป็นต้น

เมื่อได้รายละเอียดของทรัพยากรทั้ง 3 ประเภท จึงนำข้อมูลทั้งหมดมาใส่ในแบบประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่ปรับปรุงจากแบบประเมินการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) โดยคัดเลือกเฉพาะทรัพยากรที่ผ่านการประเมินใน ระดับดีเยี่ยม และ ระดับดีมาก มาส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต่อไป ทรัพยากรทั้งหมด 112 แห่ง ผ่านการประเมินทั้งสิ้น 32 แห่ง แบ่งออกเป็น อำเภอเมือง (อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา) 8 แห่ง อำเภอทุ่งหว้า 11 แห่ง อำเภอลง 10 แห่ง และอำเภอมะนาว 3 แห่ง

2. การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล

ผลการศึกษาการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่นำมาส่งเสริมศักยภาพให้เป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นการรวมตัวของกลุ่มชุมชน โดยสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความเป็นอุทยานธรณีและส่งเสริมให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชน เริ่มจากการเรียนรู้เรื่องราวของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และนำมาก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จนเกิดเป็นกิจกรรมทางและผลิตภัณฑ์ส่วนหนึ่งในพื้นที่ อาทิ กิจกรรมการทำผ้าบาติกและผ้ามัดย้อมลวดลายฟอสซิล กิจกรรมการทำอาหารคาว-หวาน เมนูตักดาบรพ การทำกิจกรรมจักสานจากต้นคลุ้ม กิจกรรมการนวดและทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากดินตักดาบรพ การแต่งกายชุดพื้นเมืองเพื่อท่องเที่ยวในพื้นที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เชื่อมโยงกับเรื่องราวทางธรณี เช่น เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขตข้ามกาลเวลาเขาโต๊ะหยาง และ เส้นทางศึกษาธรรมชาติและประวัติศาสตร์คุกตะรุเตา เป็นต้น ผลความคิดเห็น

เชิงปริมาณอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.33) ลักษณะของกิจกรรมในพื้นที่ส่วนหนึ่ง เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม และมีการพัฒนากิจกรรมใหม่ ๆ ทั้งด้านธรรมชาติและวิถีชีวิต โดยสะท้อนเรื่องราวของอุทยานธรณีโลกสตูล ซึ่งชุมชนเองพยายามรักษาหรือสร้างสรรค์ให้กิจกรรมมีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ ทั้งนี้ผลในเชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับ ผลในเชิงคุณภาพ ข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ควรมีลักษณะ ดังนี้

2.1 ควรเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่ หลากหลาย และส่งเสริมให้ทุกชุมชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น รวมถึงควรเป็นกิจกรรมที่สามารถกระจายรายได้สู่ชุมชน

2.2 การสร้างหรือพัฒนากิจกรรมใด ๆ ควรสร้างให้เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ ตัวกิจกรรม และการเข้าถึงพื้นที่ต้องสะดวก ปลอดภัย ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมไม่มากและไม่ น้อยจนเกินไป

2.3 ควรมีมีคฤหบดีท้องถิ่น หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้ให้ความรู้ทางการท่องเที่ยวหรือการ ทำกิจกรรมในพื้นที่ โดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับชุมชนและให้ได้รับรู้ถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน มี การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

2.4 ลักษณะของกิจกรรมต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรม ต้องส่งผลให้ทั้งนักท่องเที่ยวและเจ้าของชุมชนเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรมากขึ้น

2.5 ควรมีการบูรณาการระหว่างภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อต่อยอด ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว หรือการลงทุนด้านสาธารณูปโภคเพื่อช่วยให้ท้องถิ่นพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยว

3. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล

จากการนำกิจกรรมการท่องเที่ยวมาพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผล การศึกษาเชิงคุณภาพที่ได้ แบ่งออกเป็น 4 เส้นทาง ดังนี้

เส้นทางที่ 1 : โปรแกรม “Fantastic Fossil land แดนสตูล” จำนวน 6 วัน 5 คืน ครอบคลุมครบพื้นที่ 4 อำเภอ ดังนี้

อำเภอเมือง (เขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา) ประกอบไปด้วย กิจกรรมเดินชมและ ฟังเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับคุกตะรุเตา, ชุมหินโค้งเกาะไข่, หาดกรวดหินงาม, เกาะ หลีเป๊ะ, กิจกรรมดำน้ำชมปะการัง

อำเภอย่านตาขาว ประกอบไปด้วย พิพิธภัณฑ์ช้างศึกดำบรรพ์ทุ่งหว้า ท่องเที่ยวถ้ำเลสเทโก ดอนโดยเรือคายัค กิจกรรมที่สวนควนซ้อง ทำขนมหม้อข้าว หม้อแกงลิง กิจกรรมทำขนม พริกไทยสุโขทัย กิจกรรมทำผ้าเช็ดหน้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่ชุมชนท่องเที่ยวทำอ้อย กิจกรรม นั่งเรือหางยาวท่องถิ่นชมระบบนิเวศ ณ หอสีหลัง กิจกรรมแช่เท้าสมุนไพรและนวดเท้า วัดชมภู นิมิตร

อำเภอละงู ประกอบไปด้วย ชมโบราณสถานบ่อเจ็ดลูก ลงเรือหางยาวท้องถิ่นเพื่อท่องเที่ยวทางทะเลเส้นทางปราสาทหินพันยอด ชมฟอสซิลและหัวใจมรกต เขตข้ามกาลเวลา และ หาดหินหลากสี อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กิจกรรมทำผ้าบาติกลดลายฟอสซิล กิจกรรมแต่งกายชุดพื้นเมืองเที่ยวชมเมือง กิจกรรมทำอาหารคว-หวาน เมนูตีกาบาบรฟ์ กิจกรรมศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพถ้ำทะเล, กิจกรรมทำขนมกะหรี่ปั๊บบรรคิโอฟอด กิจกรรมทำกาแฟโบราณโกปีนาซ่า กิจกรรมล่องแก่งวังสายทอง

อำเภอมะนัง ประกอบไปด้วย กิจกรรมเดินชมหุบเขาทรายทะเลตีกาบาบรฟ์ ณ ลานหินปาพน, กิจกรรมผลิตตุ๊กตาเซม้ง (ตุ๊กตามานี), กิจกรรมเดินชมถ้ำภูเขาเพชร

เส้นทางที่ 2 : โปรแกรม “สองใจ ตามหาหัวใจจากปลายอุโมงค์สู่หัวใจมรกต” จำนวน 3 วัน 2 คืน ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอละงู ดังนี้

อำเภอทุ่งหว้า ประกอบไปด้วย พิพิธภัณฑ์ช้างตีกาบาบรฟ์ทุ่งหว้า ท่องเที่ยวถ้ำเลสเตโกตอนโดยเรือคายัค กิจกรรมที่สวนควนซ้อง ทำขนมหม้อข้าว หม้อแกงลิง กิจกรรมนั่งเรือหางยาวท้องถิ่นชมระบบนิเวศ ณ หอสีหลัง กิจกรรมทำผ้าเช็ดหน้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่ชุมชนท่องเที่ยวทำอ้อย, กิจกรรมแข่งทำสมุนไพรและนวดเท้า กิจกรรมทำขนมพริกไทยสุโขทัย วัฒนภูมิ

อำเภอละงู ประกอบไปด้วย ชมโบราณสถานบ่อเจ็ดลูก ลงเรือหางยาวท้องถิ่นเพื่อท่องเที่ยวทางทะเลเส้นทางปราสาทหินพันยอด ชมฟอสซิลและหัวใจมรกต เขตข้ามกาลเวลา และ หาดหินหลากสี อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กิจกรรมทำผ้าบาติกลดลายฟอสซิล กิจกรรมแต่งกายชุดพื้นเมืองเที่ยวชมเมือง กิจกรรมทำอาหารคว-หวาน เมนูตีกาบาบรฟ์ลานปากบาราวิพอยต์

เส้นทางที่ 3 : โปรแกรม “หลีเป๊ะในฝัน บรรจบกันที่ geopark” จำนวน 3 วัน 2 คืน ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอเมือง (เขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา) อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอละงู ดังนี้

อำเภอเมือง (เขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา) ประกอบไปด้วย ชุมหินโค้งเกาะไข่หาดกรวดหินงาม เกาะตะรุเตา เกาะหลีเป๊ะ กิจกรรมดำน้ำชมปะการัง

อำเภอทุ่งหว้า ประกอบไปด้วย พิพิธภัณฑ์ช้างตีกาบาบรฟ์ทุ่งหว้า กิจกรรมที่สวนควนซ้อง ทำขนมหม้อข้าว หม้อแกงลิง

อำเภอละงู : เขตข้ามกาลเวลา และ หาดหินหลากสี อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กิจกรรมทำผ้าบาติก ลดลายฟอสซิล กิจกรรมแต่งกายชุดพื้นเมืองเที่ยวชมเมือง กิจกรรมทำอาหารคว-หวาน เมนูตีกาบาบรฟ์, ลานปากบาราวิพอยต์

เส้นทางที่ 4 : โปรแกรม “จากภูผาสู่หุบเขาทะเลตีกาบาบรฟ์” จำนวน 3 วัน 2 คืน ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอทุ่งหว้า อำเภอละงู และอำเภอมะนัง ดังนี้

อำเภอทุ่งหว้า ประกอบไปด้วย พิพิธภัณฑ์ช้างตีกาบาบรฟ์ทุ่งหว้า กิจกรรมที่สวนควนซ้อง ทำขนมหม้อข้าว หม้อแกงลิง

อำเภอละงู : เขตข้ามกาลเวลา และ หาดหินหลากสี อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กิจกรรมทำผ้าบาติก ลวดลายฟอสซิล กิจกรรมแต่งกายชุดพื้นเมืองเที่ยวชมเมือง กิจกรรมทำอาหารคว-หวาน เมนูตีกด้าบรพ ลานปากบาราวิวพอยด์ กิจกรรมศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพถ้ำทะเล กิจกรรมทำขนมกะหรี่ปั๊บบรคิโอฟอด กิจกรรมทำกาแพโบราณโกป็นำข้า กิจกรรมล่องแก่งวังสายทอง

อำเภอมะนัง ประกอบไปด้วย กิจกรรมเดินชมหุบเขาสาหร่ายทะเลตีกด้าบรพ ณ ลานหินป่าพน กิจกรรมผลิตตุ๊กตาเซม้ง (ตุ๊กตามานี) กิจกรรมเดินชมถ้ำภูผาเพชร

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.42) มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพเพิ่มเติม ดังนี้

3.1 เส้นทางท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ ครอบคลุมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชีวิต คำนึงกับระยะเวลาที่ใช้หลายวัน

3.2 เส้นทางมีความเหมาะสม ไม่กวนย้อนกลับไปกลับมา กิจกรรมในเส้นทางสะท้อนเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้ดี

3.3 เส้นทางท่องเที่ยวทั้ง 4 เส้นทาง หากไปท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยวหรือมีผู้นำทาง จะทำให้เกิดความมั่นใจในความปลอดภัยและเข้าถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากกว่าการเดินทางด้วยตัวเอง เนื่องจากระบบขนส่งสาธารณะในพื้นที่ยังไม่ครอบคลุมทุกเส้นทาง และการท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมในบางชุมชน ต้องมีการติดต่อประสานงานล่วงหน้า ทำให้เกิดความลำบากในการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง

4. การเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ เกี่ยวกับแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.49) สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ ผลจากการศึกษาในภาพรวม พบว่า ควรเน้นให้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน อาทิ ไฟฟ้า ถนน ห้องสุขา ที่พักแรม และสาธารณูปโภคที่เหมาะสมในพื้นที่ท่องเที่ยว ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น เพื่อเป็นฐานในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนวิถีชีวิต วัฒนธรรม ให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ควรได้รับการส่งเสริมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ตลอดจนสร้างมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐาน ข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเรื่องอื่น ๆ ดังนี้

4.1 ควรมีระบบการจัดเก็บข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ อาทิ ทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว และข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ และสะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้

- 4.2 ควรมีศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวตามจุดท่องเที่ยวสำคัญ
- 4.3 ควรมีการจัดเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วม เมื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการที่เป็นระบบ พร้อมทั้งยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ
- 4.4 การจัดการท่องเที่ยวควรเกิดจากชุมชนเป็นฐาน และมีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
- 4.5 ควรมีการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถเชื่อมต่อ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของอุทยานธรณีโลกสตูล โดยเน้นความปลอดภัยและเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก
- 4.6 ควรมีป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทในอุทยานธรณีที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย
- 4.7 ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรับรู้ให้กับคนในท้องถิ่นและคนทั่วไป

อภิปรายผลการวิจัย

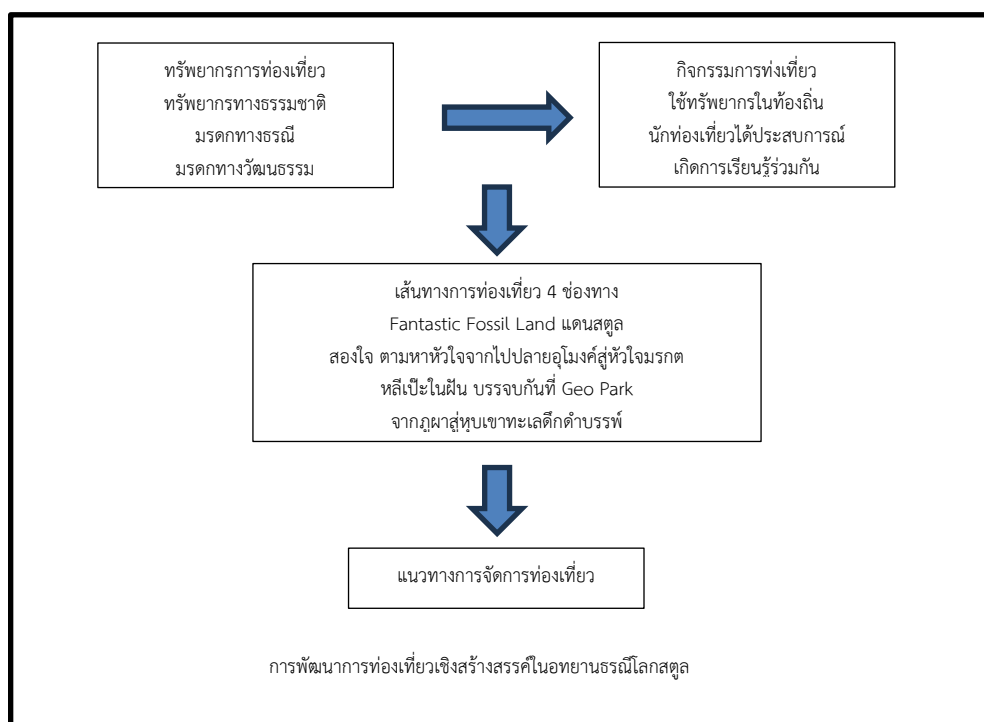
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอุทยานธรณีโลกสตูล เป็นการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาส่งเสริมศักยภาพให้เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นนำกิจกรรมมาจัดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และนำเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ มีรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อาศัยฐานของทรัพยากร ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงการให้บริการทางการท่องเที่ยวที่เน้นการสร้างคุณค่าทางการท่องเที่ยวจากประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับกรมการท่องเที่ยว (2560) กำหนดไว้ ได้แก่ การให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการลงมือทำและเปิดโอกาสให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจวิถีชีวิต และได้รับประสบการณ์ที่แท้จริงของท้องถิ่น

ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานธรณีสตูล เป็นการสร้างสรรค์ขึ้นมาจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ หรือทรัพยากรทางวัฒนธรรม โดยพยายามให้สอดคล้องกับธรณีวิทยาของพื้นที่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับคนในชุมชน จัดเป็นการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินิกานต์ สังข์สุวรรณ (2561) ที่ศึกษาเรื่อง กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ด พบว่ารูปแบบของกิจกรรมมีความคล้ายกัน อาทิ การทำอาหารท้องถิ่น หมักตำน้ำด่ำ การเรียนรู้ภูมิปัญญาทำผ้าบาติก และกิจกรรมประมงพื้นบ้านช้อนหมึกกะตอย เป็นต้น สรุปว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องมาจากการคิดสร้างสรรค์เป็นต้นแบบ มีการพัฒนาจากภูมิ

ปัญหาท้องถิ่น และสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตชุมชน ทั้งนี้กิจกรรมจะเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญที่จะทำให้เส้นทางท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์และน่าสนใจมากขึ้น รวมถึงแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ตรงกับแนวคิดของ Butler (1990) ว่า ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นพื้นฐาน โดยเคอร์ฟิวชีวิต ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรมของท้องถิ่น และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยังสอดคล้องกับงานของ ปิรันธ ชินโชติ และ ธีระวัฒน์ จันทิก (2559) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง เห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ที่ยั่งยืนได้ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการอย่างบูรณาการร่วมกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอุทยานธรณีโลกสตูล” ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ภัยจากการท่องเที่ยวออกเป็น ภัยทางธรรมชาติ มรดกทางธรณี และมรดกทางวัฒนธรรม จากนั้น นำเอาทรัพยากรที่ผ่านการประเมินมาพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแนวคิดการท่องเที่ยวเชิง

สร้างสรรค์ และร้อยเรียงออกมาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น 4 เส้นทาง พร้อมกับเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้ ได้ผลลัพธ์ออกมาเป็น “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอุทยานธรณีโลกสตูล”

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. นำผลจากการวิจัยไปใช้เป็นส่วนหนึ่งเพื่อรับการประเมินมาตรฐานจากยูเนสโก
2. ควรมีระบบจัดเก็บข้อมูลของทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว เส้นทาง การท่องเที่ยว และข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ที่รวมศูนย์ไว้แห่งเดียวและง่ายต่อการค้นหาข้อมูล
3. ควรสร้างเครือข่ายทางการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมและมีกิจกรรมของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

4. ควรมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การทำวิจัยครั้งต่อไปสามารถแยกศึกษาเฉพาะแต่ละวัตถุประสงค์ โดยเน้นชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและเป็นการต่อยอดด้านการพัฒนา
2. ทำการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในอุทยานธรณีโลกสตูล เพื่อรับทราบความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เพื่อทำการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นงานลิขสิทธิ์ของนักวิจัย หลักสูตรปรัชญาคุณูปการบัณฑิต สาขาการพัฒนายั่งยืน มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้รับทุนสนับสนุนการเรียนและการวิจัยจากโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.รุ่นที่ 20) จาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว) และ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช)

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2560). *คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.
- กรมทรัพยากรธรณี. (2558). *หนังสือภาพแหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีโลกสตูล*. กรุงเทพฯ: ดิออกคิว เมนท์ พลัส.
- คณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาและจัดตั้งอุทยานธรณี. (2021). *อุทยานธรณีประเทศไทย*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://drive.google.com/file>.

- จุฬาธิปไตย จันทร์เอียด. (2561). การท่องเที่ยวเชิงสเก็ต : มิติใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 20(1), 137-145.
- ธินิกานต์ สังข์สุวรรณ. (2561). กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ด. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12(ฉบับพิเศษ), 356-367.
- ปรีณัฐ ชิมโชติ และ อีระวัฒน์ จันทิก. (2559). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง. *Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(1), 250-268.
- เลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดสตูล. (2562). *สถานการณ์แรงงานจังหวัดสตูล ไตรมาส 1 (มกราคม – มีนาคม 2562)*. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://satun.mol.go.th/wp>.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ. (2556). *การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism)*. กรุงเทพฯ: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- อภิศักดิ์ คู่กระสังข์. (2561). การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากวรรณกรรมพื้นบ้าน. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2), 309-321.
- Butler, R. W. (1990). Alternative tourism: Pious hope or Trojan horse?. *Journal of Travel Research*, 28(3), 40-45.
- UNESCO. (2017). *SATUN UNESCO GLOBAL GEOPARK (Thailand)*. Retrieved November 5, 2021, from <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/earth-sciences/unesco-global-geoparks/list-of-unesco-global-geoparks/thailand/satun/>.
- Wurzburger, R. (2010). *Creative Tourism: A Global Conversatio: How to Provide Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide*. Santa Fe: Sunstone Press.

